

Temat: Wpływ zmian politycznych i gospodarczych po 1989 r. na strukturę zatrudnienia.

Zapoznaj się z tematem na str. 184.

Przypomnij sobie z czym wiązała się restrukturyzacja przemysłu.

Aglomeracja – zespół blisko położonych miast.

Konurbacja – typ aglomeracji, w której nie ma dominującego miasta,

Przed 1989r. większość ludzi zatrudniona była w przemyśle, w zakładach będących własnością państwa.

Gospodarka, która oparta jest na własności państwowej, nazywana jest **gospodarką centralnie sterowaną**.

Taki rodzaj gospodarki kraju po 1945r. skupiał się przede wszystkim dużych inwestycjach w przemysł kosztem usług; zajmował się rozwojem tradycyjnych działów przemysłu (przemysł włókienniczy i odzieżowy w aglomeracji łódzkiej oraz górnictwo węgla kamiennego, przemysł hutniczy i elektromaszynowy w konurbacji katowickiej)

W roku 1989 nastąpiła przełomowa chwila w polskiej gospodarce. W wyniku zmian politycznych gospodarka centralnie sterowana została zastąpiona **gospodarką rynkową**. W efekcie tego doszło do restrukturyzacji przemysłu.

Czym się różni gospodarka centralnie sterowana od gospodarki rynkowej?

Gospodarka centralnie sterowana	Gospodarka rynkowa
<ul style="list-style-type: none">* dominacja własności państwowej,* ceny ustalane przez władzę,* centralnie planowanie i zarządzanie gospodarką,* ograniczenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez obywateli,	<ul style="list-style-type: none">* dominacja własności prywatnej,* ceny ustalane przez rynek,* procesy gospodarcze regulowane przez rynek,* swoboda prowadzenia prywatnej działalności gospodarczej przez obywateli,

Zmiany na przykładzie konurbacji katowickiej.

Do 1989 r. bardzo pręźnie rozwijały się kopalnie węgla kamiennego, huty, elektrownie opalane węglem oraz zakłady produkujące sprzęt górniczy i konstrukcje stalowe. W takich miejscach zatrudnionych było ponad 60 % osób pracujących.

W wyniku restrukturyzacji przemysłu zamknięto wiele zakładów przemysłowych, które przynosiły niewielkie zyski co wiązało się ze wzrostem bezrobocia.

Po 1989r. starano się, aby zamknięte nierentowne zakłady zaczęły przynosić zyski w innej formie. Zakłady te zaczęto przekształcać w miejsca użyteczności publicznej, takie jak centra handlowe i kulturowe czy muzea. Przykładem takiego centrum jest centrum handlowe po dawnej kopalni w Katowicach - Gottwald.

dawniej: kopalnia węgla

obecnie: centrum handlowe - Silesia City Center

Zmiany na przykładzie aglomeracji łódzkiej.

Miasto Łódź do 1989 r. uznawane było za największe centrum przemysłu włókienniczego i odzieżowego w Polsce, gdzie zatrudnienie w tym sektorze znalazło ponad 50% mieszkańców aglomeracji łódzkiej.

Zmiany polityczne wpłynęły na zamknięcie większości zakładów przemysłowych, które nie poradziły sobie z wymaganiami wynikającymi z restrukturyzacji przemysłu.

Mimo zamknięcia tak wielu zakładów, aglomeracja łódzka nadal uznawana jest za **stolicę polskiego włókiennictwa**.

Zmiany struktury zatrudnienia w polskiej gospodarce po 1989 r.

- * zatrudnienie w przemyśle zmniejszyło się na rzecz usług,
- * drastycznie spadło zatrudnienie w rolnictwie (poniżej 1%),
- * odejście od tradycyjnych gałęzi przemysłu jak górnictwo, hutnictwo na rzecz nowoczesnego przemysłu,
- * wzrost znaczenia i produkcji polskich firm na rynku międzynarodowym np. Indesit w Łodzi (sprzęt AGD), produkcja Opla w Gliwicach,

Notatka do zeszytu:

1. Przed 1989r. większość ludzi zatrudniona była w przemyśle, w zakładach będących własnością państwa. **Gospodarka, która oparta jest na własności państwowej, nazywana jest gospodarką centralnie sterowaną.**
2. Gospodarka centralnie sterowana skupiała się na tradycyjnych działach przemysłu jak górnictwo, hutnictwo.

3. W roku 1989 gospodarka centralnie sterowana została zastąpiona gospodarką rynkową.
4. Cechy gospodarki centralnie sterowanej i rynkowej.

Gospodarka centralnie sterowana	Gospodarka rynkowa
<ul style="list-style-type: none"> * dominacja własności państwowej, * ceny ustalane przez władzę, * centralnie planowanie i zarządzanie gospodarką, * ograniczenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez obywateli, 	<ul style="list-style-type: none"> * dominacja własności prywatnej, * ceny ustalane przez rynek, * procesy gospodarcze regulowane przez rynek, * swoboda prowadzenia prywatnej działalności gospodarczej przez obywateli,

5. Zmiany w polskim przemyśle.

- zamknięcie wiele nierentownych zakładów przemysłowych,
- rozwój nowoczesnych działów przemysłu,
- zamknięte zakłady przekształcane w miejsca użyteczności publicznej,